

پژوهشگاه

علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

مقدمه‌ای بر

انسان‌شناسی فلسفی اسپینوزا

سین صابری ورزنده

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران و

پژوهشگر گروه پژوهشی الهیات و معارف اسلامی جهاد دانشگاهی

مژگان محمدی

عضو هیئت علمی گروه پژوهشی الهیات و معارف اسلامی جهاد دانشگاهی

تابستان ۱۳۹۷

سرشناسه	صابری ورزنه، حسین، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	مقدمه‌ای بر انسان‌شناسی فلسفی اسپینوزا/ حسین صابری ورزنه؛ مژگان محمدی؛ ویراستار مهدی سعیدی
مشخصات نشر	تهران: جهاد دانشگاهی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۶۷ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۱۷۲-۴۰-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
موضوع	اسپینوزا، بندیکتوس دو، ۱۶۳۲-۱۶۷۷ م. - دیدگاه درباره انسان‌شناسی فلسفی
موضوع	Spinoza, Benedictus de-views on philosophical anthropology :
موضوع	انسان‌شناسی فلسفی
موضوع	انسان (فلسفه)
موضوع	Personalism :
شناسه افزوده	محمدی، مژگان، ۱۳۴۲ -
شناسه افزوده	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی
شناسه زوده	Institute of Humanities and Social Studies :
رده‌بندی	B ۳۹۹۸/ص ۲م ۱۳۹۷ :
رده‌بندی دیویدی	۱۹۹/۴۹۲ :
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۸۹۰ :

مقدمه‌ای بر انسان‌شناسی فلسفی اسپینوزا

ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی

ویراستار مهدی سعیدی

تایپ و صفحه‌آرایی: مهدی سعیدی

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر محفوظ است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

نشانی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان دانشگاه،

خیابان وحید نظری، شماره ۴۷

تلفن: ۶۶۴۹۷۰۶۱-۲

دورنگار: ۶۶۴۹۲۱۲۹

E-mail: ihssr@acecr.ac.ir

www.ihssr.ac.ir

فهرست مطالب

۷.....	سخن پژوهشگاه
۹.....	پیشگفتار
۱۱.....	ماهیت نوعی انسان
۱۱.....	ساحت‌های وجودی انسان
۱۴.....	ارتباط ساحت‌های وجودی
۱۴.....	ریت نفسی
۱۵.....	ساحت‌های نفس
۱۶.....	ارتباط ساحت‌های نفس
۱۷.....	ذات اخلاقی
۱۹.....	مقدمه
۲۵.....	فصل اول: به سوی انسان‌شناسی (نگاه‌ها و مبانی)
۲۷.....	مسئله اسپینوزا: خدا یا انسان؟
۲۹.....	در میانه راه
۳۱.....	تقدم متافیزیک
۳۴.....	رویکرد هندسی
۳۸.....	فراروی از سنت‌های پیشین
۳۹.....	الف: نقد تلقی متألهان از انسان
۴۲.....	ب: نقد تلقی ارسطویی از انسان
۴۳.....	ج: نقد تلقی دکارتی از انسان
۴۹.....	چرخش متافیزیکی
۴۹.....	تعریف جوهر
۵۲.....	تعریف صفات جوهر و عینیت آنها
۵۴.....	تعداد صفات
۵۵.....	مصادیق صفات
۵۸.....	رابطه جوهر با صفات

۶۲	وحدت جوهر
۶۵	فصل دوم: انسان‌شناسی اسپینوزا
۶۷	طبیعت‌گرایی
۷۱	انسان: جوهر یا حالت؟
۷۴	انسان در ساحت حالات نامتناهی
۸۵	انسان متناهی
۸۶	تاریه تازمی: جهان کبیر
۸۹	توانی ذهن و بدن
۱۰۵	علیت بین ذهن و بدن
۱۱۲	کثرت صورت‌ها: وحدت ذهن
۱۱۷	وحدت بدن و بدن
۱۲۴	ساحات ذهن
۱۳۱	ب: اراده و اراده آزاد
۱۳۷	ج: بعد عاطفی ذهن
۱۳۷	تعریف عاطفه
۱۴۲	کوناتوس و عواطف اصلی
۱۴۶	نسبت ساحت شناختی و عاطفی
۱۴۹	آزادی و جاودانگی
۱۵۲	تشخیص فردی انسان
۱۵۶	سرشت اخلاقی انسان
۱۵۹	نتیجه‌گیری
۱۶۱	منابع فارسی و عربی

سخن پژوهشگاه

این کتاب بخشی از طرح پژوهشی «ماهیت انسان از منظر متفکران غربی و قرآن» است که در گروه پژوهشی الهیات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی اجرا شده است. ماهیت انسان یکی از طرح‌های پژوهشی شبکه برنامه انسان‌شناسی مقایسه‌ای در گروه مذکور است. طرح‌های دیگر پژوهشی این گروه در زمینه روابط انسان، مطلوب‌های اخلاقی، مطلوب‌های روان‌شناختی و معنای زندگی است و ان‌شاءالله بعد از پایان کار، نتایج آنها به چاپ خواهد رسید. انسان‌شناسی یکی از مهم‌ترین موضوعات فلسفه و دین است و نقش محوری و بنیادین در دیگر موضوعات آنها دارد؛ این مسئله به‌خصوص از دیدگاه دینی آن قدر اهمیت پیدا می‌کند که پایه ادلی موعوداتی از قبیل خداشناسی، جهان‌شناسی، پیامبر شناسی و معاد را تشکیل می‌دهد.

موضوع ماهیت انسان از موضوعات مهمی است که متأسفانه در ایران کمتر تحقیق جامع و منسجمی درباره آن انجام شده است. کتاب حاضر بخشی از انسان‌شناسی فلسفی اسپینوزا یکی از بزرگ‌ترین فیلسوفان غرب زمین است و در آن به‌صورت منظم به دیدگاه‌های این متفکر بزرگ در باب سببیت انسان پرداخته شده است؛ فهم این دیدگاه‌ها به فهم دیدگاه‌های دیگر این تفکر در زمینه‌های فلسفی کمک شایانی می‌کند. مطالعه آن را به همه علاقه‌مندان به مبانی علوم انسانی به‌خصوص مباحث انسان‌شناسی توصیه می‌کنیم.

ابتدا بر خود لازم می‌دانیم که از استاد بزرگوار جناب آقای مصطفی ملکیان برای طرح موضوع انسان‌شناسی و نیز مشاوره‌ها و راهنمایی‌هایشان در ضمن انجام پروژه نهایت تشکر و قدردانی را بنماییم. در ضمن پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات

اجتماعی جهاددانشگاهی از نویسندگان و پژوهشگران محترم این اثر، اعضای محترم شورای علمی گروه پژوهشی الهیات و معارف اسلامی، رئیس محترم پژوهشکده علوم انسانی و اعضای محترم شورای انتشارات پژوهشگاه و ویراستار محترم کتاب که در تدوین و انتشار این کتاب منشأ اثر بوده‌اند، قدردانی می‌کند. از همکاران اداره ترویج یافته‌های پژوهشی و نشر آثار علمی، جناب آقای سیدابوالفضل وسویان (مدیر) و جناب آقای رضا صدیقی ممان (کارشناس) که در چاپ اثر بلاشک‌های درخوری انجام داده‌اند نیز سپاسگزاریم.

پژوهشگاه

علوم انسانی و مطالعات اجتماعی

تابستان ۱۳۹۷

www.ketab.ir